

BELÂLARIN HİKMETİ*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyidînâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn...

İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İnne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

أَيَسُرُّكُمْ أَنْ تَصِحُّوا وَلَا تَسْقَمُوا أَتُحِبُّونَ أَنْ
تَكُونُوا كَالْحُمُرِ الصِّيَالَةِ وَمَا تُحِبُّونَ أَنْ تَكُونُوا
أَصْحَابَ بَلَاءٍ وَأَصْحَابَ كَفَّارَاتٍ إِنَّ الْعَبْدَ لَتَكُونُ
لَهُ الْمَنْزِلَةُ عِنْدَ اللَّهِ مَا يَبْلُغُهَا بِشَيْءٍ مِنْ عَمَلِهِ
حَتَّى يَبْتَلِيَهُ بِبَلَاءٍ فَيَبْلُغُهُ تِلْكَ الْمَنْزِلَةَ

الرؤياني، وابن منده، وأبو نعيم عن عبد اللّ بن إياس بن أبي فاطمة عن أبيه عن جده

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

RE. 171/7 (E yesürüküm en tasihhu ve lâ teskamû? E tühîbbûne en tekûnû ke'l-humuri's-sayyâleti? Ve mâ tühîbbûne en tekûnû ashâbe belâin ve ashâbe keffârâtin; inne'l-abde letekûnû lehü'l-menziletü inda'llâhi, mâ yeblüghâ bi-şey'in min amelihî, hattâ yebteliyehu bi-belâin, feyübligahû tilke'l-menzilete.)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

“—Mefhar-i mevcûdât Muhammed Mustafâ râ salevât!” [Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

“—Seyyidü's-sâdât Muhammed Mustafâ râ salevât!” [Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

“—Habîb-i Hüdâ Muhammed Mustafâ râ salevât!
[Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

a. Belâların Hikmeti

Rûyânî, Ebû Fâtıma el-Ezdî RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹

¹ Rûyânî, *Müsned*, c.IV, s.314, no:1530; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXVII, s.128; Ebû Fâtıma el-Ezdî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.313, no:6719; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.X, s.370, no:9839.

أَيَسِّرُكُمْ أَنْ تَصِحُّوا وَلَا تَسْقُمُوا أَتُحِبُّونَ أَنْ
تَكُونُوا كَالْحُمُرِ الصَّيَّالَةِ وَمَا تُحِبُّونَ أَنْ تَكُونُوا
أَصْحَابَ بَلَاءٍ وَأَصْحَابَ كَفَّارَاتٍ إِنَّ الْعَبْدَ لَتَكُونُ
لَهُ الْمَنْزِلَةُ عِنْدَ اللَّهِ مَا يَبْلُغُهَا بِشَيْءٍ مِنْ عَمَلِهِ
حَتَّى يَبْتَلِيَهُ بِبَلَاءٍ فَيُبَلِّغُهُ تِلْكَ الْمَنْزِلَةَ

الرويانى، وابن منده، وأبو نعيم عن عبد اللّ بن إياس بن أبى فاطمة عن أبيه عن جده

RE. 171/7 (*E yesürruküm en tasihhu ve lâ teskamû? E tühîbbûne en tekûnû ke'l-humuri's-sayyâleti? Ve mâ tühîbbûne en tekûnû ashâbe belâin ve ashâbe keffârâtin; inne'l-abde letekûnû lehü'l-menziletü inda'llâhi, mâ yeblüghûhâ bi-şey'in min amelihî, hattâ yehteliyehü bi-belâin, feyübligahû tilke'l-menzilete.*)

(*E yesürruküm en tasihhu ve lâ teskamû?*) “Siz hiç hasta olmadan daima sıhhat üzerine olmayı sevmez misiniz?”

Hepimizin sevdiği bir şeydir. Yâni rahatsız olmayalım, herhangi bakımdan olursa olun sağlam olalım. Bu hepimizin istediği bir şeydir. Hastalıktan da, her türlü dertlerden de korkar kaçınıyoruz.

Bir teşbih olarak, genç ufak yavrular nasıl hoplarlar. Burada da merkebin yavrusunun nasıl zıpladığını tasvir buyurarak: (*E tühîbbûne en tekûnû ke'l-humuri's-sayyâleti?*) “Bunlar gibi böyle siz de hep canlı, hoplayıcı, zıplayıcı, hareketli olmak mı istersiniz?”

(*Ve mâ tühîbbûne en tekûnû ashâbe belâin ve ashâbe keffârâtin*) “Ashab-ı belâdan ve ashab-ı keffâreden olmanızı da istemezsiniz, yani sevmezsiniz.”

Hepimiz böyle, belâlar geldi miydi feryad u figan koparıyoruz. Hastalıklar gelince kezalik öyle feryad u figanlar koparıyoruz. Daima isteriz ki, sağlam kalalım ve işimiz yolunda olsun. Hepimizin arzusu bu...

(*İnne'l-abde letekûnû lehû'l-menziletü inda'llâhi*) “Halbuki, kulun ind-i ilahide bir makamı vardır bir yeri vardır, erişeceği bir derecesi vardır. (*Mâ yeblüğuhâ bi-şey'in min amelihî*) Fakat ona erişmek için onda o iktidar yok, yapamıyor.”

Gece namazları, hayırlar, çeşitli ibadetler... Bunlarda muvaffak olamıyor. Olamadığı için de o makama ulaşamıyor.

(*Hattâ yebteliyehu bi-belâin*) “Bundan dolayı Allah onu, her ne şekilde olursa olsun, bir iptilâ ile müptela kılar. (*Feyübligahû tilke'l-menzilete*) O ind-i ilahide ona mev'ud olan makama, dereceye ulaştırmak için o beliyeye ona vesile olur.”

Onun için beliyeler haddizatında ağırdır, güçtür, zordur, tahammülü de ağırdır. Ama insanları böyle yüksek menzillere, makamlara ulaştırmasına da vesiledir.

Şöyle bir hikâyeyi bir mev'ize kitabında görmüştüm, buna uyar:

Allahu Celle ve A'lâ'nın velîlerinden birisi ahirete intikal devresinde... Tabii riyazetle geçmiş zavallının ömrü. O anda iken istiyor Cenâb-ı Hak'tan:

“—Yâ Rabbi! Bir süt olsa da bir parça içsem, nafakalansam...” Başka bir şey yiyemiyor belki.

Dostları hemen tedarik etmişler, adamcağıza sütü verecekleri vakitte, Cenâb-ı Hak bir meleşine emretmiş, adamın elini çelmelemişler, döktürmüşler sütü. O sütü içememiş, az sonra da âhirete intikal etmiş.

Bu esnada Allah'ın düşmanlarından birisi, o da ölüm halinde imiş. Onun da canı gayet nadide bir balık istemiş. Ki o balık o memlekette yok. O memleket deryasında olmayan bir balığı istemiş canı gâvurcağızın...

Etrafındakiler koşuşmuşlar sağa sola, balıkçılara filan. Cenâb-ı Hak diğer bir deryadan, o adama yakın olan deryaya o balığı aktartmış. O balık tutucuların ağına balık gelmiş, tutmuşlar götürmüşler. Temizleyip pişirmişler, adama götürmüşler. Adam da onun yemiş, gebermiş.

Bu işi yapan melek taaccübde kalmış:

“—Yâ Rabbi, bu senin sevgili kulun, bütün ömrünü taatle ibadetle geçirmiş senin bir velin iken, son nefesinde bir süt istedi de onu da nasip etmedin buna... Öbürü de senin düşmanından en büyük bir düşman.. Kitap tanımaz, peygamber tanımaz. Hikmetinden sual olunmaz ama buna da muradını verdin.” demiş.

Şu Ümmeti Muhammed’e ibret olsun diye Cenâb-ı Hak buyuruyor ki:

O velî kulumun ahirette bir derecesi vardı ki, ona ulaşamamıştı. O bir yudum sütü içse de olur, içmese de olur. Nasıl olsa o 5-10 dakika sonra ahirete göç edecek. Onu ona vermedim ki, ahirette o dereceyi ona vereyim diyerekten.

وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ وَأَبْقَى

(الأعلى: ١٧)

(*Ve'l-âhîretü hayrun ve ebkà*) [Halbuki ahiret daha hayırlı daha devamlıdır.] (A'lâ, 87/17)

Başka bir şey yok. Burada içeceği sütten ne olacak, kıymeti yok. Ama ahiret dereceleri böyle değil.

“—O gâvurun da cehennemde ineceği bir derece daha vardı. O da ona ulaşamamıştı. Ona da istediğini verdim ki, onun şükrünü yapmadığından dolayı o nimetin cezası da ona inzımam etsin.” demiş.

Allah kusurumuzu affetsin...

Onun için Peygamber SAS bunu bize bildiriyor:²

أَشَدُّ الْبَلَايَا عَلَى الْأَنْبِيَاءِ

(Eşeddü'l-belâyâ ale'l-enbiyâ') "İmtihanların, meşakkatli, sıkıntılı dertlerin, üzüntülerin en şiddetlileri önce peygamberlere gelir. Yâni, mânevî makamı en yüksek olan şahıslara gelir. Sonra evliyâullahâ, derece üzere sâlih kullara, iyi kullara gelir."

Şimdi Aşûre ayındayız. Nuh AS'ın başına geleni bir kere düşün. Ondan sonra Âdem AS'dan bizim Peygamberimize kadar gel; her peygamber neler çekmiş. Şöyle insanın hafızasında bir toplanacak olursa, onlar hep Allah-u Teâlâ'nın

² Muhtelif lafızlarla: İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.30, no:4013; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.179, no:510; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.99, no:119; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.312, no:1045; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.V, s.460, no:2476; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.142, no:9774; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.372, no:6325; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.417, no:2322; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.172, no:1481; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.160, no:2900; Hâkim, *Müstedrek*, c.III, s.386, no:5463; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.412, no:2783; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.143, no:830; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.352, no:7481; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.26; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.205, no:1159; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.29, no:215; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.78, no:146; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V, s.189, no:1832; Sa'd ibn-i Ebî Vakkas RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.369, no:27124; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.448, no:8231; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXIV, s.244, no:626; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.142, no:9776; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.352, no:7482; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.V, s.259, no:2413; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.212, no:808; Ebû Ubeyde ibn-i Huzeyfe, halası Fatıma bint-i Yemân RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.III, s.12, no:3740; *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.326, no:6778- 6784; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.130, no:371; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IV, s.420, no:3468-3473.

en sevgilileri. Sonra Habib-i Hüdâ bizim peygamberimiz sevgililerin sevgilisi. Onun çektiği iptilayı da şöyle bir göz önüne getir.

O Mekke’de, Kureyşlilerin yapmadığı mı kaldı?

Medine’ye geldikten sonra öyle. Mübarek karıncağızına taş bağlar öyle hayatını geçirir. Bazen kaç gün yemek yemedikleri olurmuş. Ama bu zaruri bir şey değil. Buna fakr-ı ihtiyarî diyorlar ki bununla Cenâb-ı Hakk’a iftihar ediyor. Varken yemiyor, bunu yokluktan yaptı zannetmemelidir yani. Rasûlün emrine âmâde idi kâinat. Bu kâinat emrine âmâde olduğu halde, Cenâb-ı Hak’tan böyle istiyor, böyle yapıyordu.

Onun için fakirlik fenadır ama iman fakirliği hepsinden fenadır. Şimdi eski ashabı kiramı düşünün. Hepsi zaruret içerisinde adamlar. Hepsinin karnılarında taş bağlı. Geldiler şikâyete Efendimize;

“—Yâ Resûlallah! Bak şu halimize! Açlıktan tahammülümüz kalmadı da taş bağladık karnımıza.” dediler,

Efendimiz de kendi karnını açtı, iki tane taş bağlamıştı.

O zaman hallerine şükrettiler. İmanlarının kuvvetine bakın!

Tüm kâinata meydan okuyan, bugünün Rusya’sı, Amerika’sı nisbetinde olan krallıkları dize getiren, o fakir kavim oldu. Ashab- ı kiramın bir şeyi yok, ama iki büyük düşmanı dize getirdiler.

Neden? İmandaki o kuvvetten. İmanın zayıf olursa, istersen altınlara boğul. Kâinat senin olsun, her taraf senin olsun, altınla dolu olsun ama iman yok, hiç para etmez. İman olduktan sonra, para olmazsa zararı yok, Olursa, o zaman imanla para daha kuvvetli olur başka.

Onun için iptilalardan yine Cenâb-ı Hakk'a deriz ki;

“—Yâ Rabbi! Biz âciz kuluz. Tahammülümüz de yoktur. Sen o dereceleri bize o iptilalara mâruz kalmadan ver. Çünkü bizim onlara tahammül edecek durumumuz yok.”

Allah esirgeye...

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³

كَادَ الْفَقْرُ أَنْ يَكُونَ كُفْرًا

(حل. عن أنس)

(*Kâde'l-fakru en yekûne küfran*) “Fakirlik neredeyse küfür olacaktı.”

O fakirlik öyle korkulu bir şeydir ki, adamı gâvurluğa kadar sürükler götürür. Tahammülsüzlük zor şey. Bakıyorsun etrafına, herkes mükemmel, her şey yerinde... Sen zarurette kalınca, özenirsin onlara.

Allah göstermesin...

³ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.267, no:6612; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.53; Ukaylî, *Duafâ*, c.IV, s.206, no:1790; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VII, s.237; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.342, no:586; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.IV, s.237, no:1094; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

b. Peygamber SAS Boş Şey Söyler

Ebû Dâvud ve Beyhakî, İrbad ibn-i Sâriye RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴

أَيْحَسَبُ أَحَدُكُمْ مُتَكِنًا عَلَى أَرِيكَتِهِ أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى
لَمْ يُحَرِّمْ شَيْئًا إِلَّا مَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ أَلَا وَإِنِّي
وَاللَّهِ قَدْ أَمَرْتُ وَوَعَّظْتُ وَنَهَيْتُ عَنْ أَشْيَاءٍ إِنَّهَا
كَمِثْلِ الْقُرْآنِ أَوْ أَكْثَرَ وَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَمْ يُجَلِّ
لَكُمْ أَنْ تَدْخُلُوا بُيُوتَ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا بِإِذْنٍ وَلَا
ضَرْبَ نِسَائِهِمْ وَلَا أَكْلَ ثِمَارِهِمْ إِذَا أَعْطَوْكُمُ الَّذِي

عَلَيْهِمْ

(د.ق. عن العرياض)

RE. 172/1 (E yahsebu ehadüküm müttekien alâ erîketihi: Enna'llàhe tealâ lem yuharrim şey'en illâ mâ fî hâze'l-kur'âni. Elâ ve innî va'llâhi kad emertü, ve vaaztü, ve neheytü an eşyâi, innehâ kemisli'l-kur'âni ev eksere; ve inna'llàhe azze ve celle leküm yuhille leküm en tedhulû büyüte ehli'l-kitâbi illâ bi-iznin, ve lâ darbe nisâihim, ve lâ ekle simârihim, izâ a'tavkümü'llezî aleyhim.)

⁴ Ebû Dâvud, Sünen, c.VIII, s.290, no:2652; Beyhakî, Sünenü'l-Kübrâ, c.IX, s.204, no:18508; İrbad ibn-i Sâriye RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.194, no:982; Câmiü'l-Ehâdis, c.X, s.368, no:9836.

(*E yahsebu ehadüküm müttekien alâ erîketihi*)
“Sizden biri koltuğuna yaslanmış durumda iken,
(*Enna’llàhe teâlâ lem yuharrim şey’en illâ mâ
fî hâze’l-kur’âni*) ‘Doğrusu Allah, şu Kur’an’da
neyi haram kıldı ise ondan başka bir şey haram
kılınmamıştır.’ diye mi hesab eder?”

Çoktan beri olan bir hadise bugün de zuhur
etmiştir. Bugünün insanına, “Bu haramdır, bu
günahtır!” dediğin vakitte;

“—Kur’an’da yeri var mı?” diyor.

Kur’an’dan yer istiyor, Kur’an’da bulamazsan,
onu kabul etmiyor. Kur’an’da olmazsa, âyeti
gösteremezsen hadis-i şerife itibar etmiyor.
Ayeti gösteremezsen;

“—Ha, siz bunu uydurdunuz.” deyiveriyor.

Cenâb-ı Peygamber burada onları bize misal
vererekten, bizi ikaz ediyor:

(*E lâ ve innî va’llâhi*) “Biliniz ki, ben Allah’a
yemin ederim ki, muhakkak ki, (*kad emertü,
ve veaztü. ve neheytü an eşyâe*) Ben emrettim,
nasihat ettim ve nehyettim bir takım şeylerden
ki, (*innehâ kemisli’l-kur’âni ev eksera*) onlar
Kur’an kadardır yahud daha fazladır.”

Ki sünnetler Peygamber SAS’in emirleridir.
Onun mukabili olan kerahatle, Peygamber
SAS’in nehyettiği şeylerdir. Peygamber SAS
kendiliğinden hiçbir şey söylemez. Onun her
sözü Kur’an’a muvafıktır ve Hakk’ın emri ile
onları ümmetine tebliğ eder. Çünkü Kur’ân-ı
Kerîm’de;

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ

(النجم: ٣ - ٤)

(*Ve mâ yentıku anil-hevâ. İn hüve illâ vahyün yûhâ*) [O kendiliğinden konuşmaz. Onun konuşması ancak bildirilen bir vahiy ile dir.] (Necm, 53/3-4) buyrulmuştur.

Onun tavsiyeleri, Cenâb-ı Hakk'ın bir vahyinin neticesidir. Onun için, "Peygamber buyurdu." dediğimiz vakitte, o Allah-u Teâlâ'nın bir vahyi ile gelendir.

(*Ve inna'llâhe azze ve celle leküm yuhille leküm en tedhulû büyüte ehli'l-kitâbi illâ bi-iznin*) "Muhakkak ki Allah celle ve alâ ehl-i kitabın evlerine kendilerinin izni olmadan girmenizi size helal kılmadı."

Ancak kapıyı çalarsın, bir müslümanın evine nasıl izinle giriyorsun, onun evine de ancak izinle girebilirsin.

(*Ve lâ darbe nisâihim*) "Onların kadınlarını dövmeye de hakkınız yoktur." Gâvur karısı diyerekten onlara kötü davranamazsın.

(*Ve lâ ekle simârihim*) "Onların meyvelerinden de yemeye hakkınız yoktur." Sakın ha;

"—Gâvurun malı, yeyiverelim canım!" demeyin!

(*İzâ a'tâvkümü'llezî aleyhim*) "Onlar üzerlerine borç olan cizyeyi verdikleri takdirde..."

Bizim malımız nasıl muhafaza olunuyorsa, onların mallarını da öylece muhafaza etmekle

memuruz. Onların canlarına, mallarına tasallut etmeye hakkımız olmadığını, Cenâb-ı Peygamber Efendimiz böylece bize bildirmiş oluyor.

c. Uhud Dağı Gibi Amel

İbn-i Mürdeveyh ve Beyhakî, İmran ibn-i Husayn RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

أَيَعِجْزُ أَحَدُكُمْ أَنْ يَعْمَلَ كُلَّ يَوْمٍ عَمَلًا مِثْلَ أُحُدٍ
قَالُوا وَمَنْ يَسْتَطِيعُ ذَلِكَ قَالَ كُلُّكُمْ يَسْتَطِيعُهُ
قَالُوا مَا ذَا؟ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ أَعْظَمُ مِنْ أُحُدٍ وَلَا إِلَهَ
إِلَّا اللَّهُ أَعْظَمُ مِنْ أُحُدٍ وَاللَّهُ أَكْبَرُ أَعْظَمُ مِنْ أُحُدٍ

(ابن مردويه، هب. عن عمران بن حصين)

RE. 172/2 (*E ya'cizü ehadüküm en ya'mele külle yevmin amelen misle uhudin? Kâlû: Ve men yestatîu zâlike? Kâle: Küllüküm yestetîuhu. Kâlû: Mâ zâ? Kâle: Sübhâna'llâhi a'zamü min uhudin, ve lâ ilâhe illa'llâhu a'zamü min uhudin, va'llâhu ekberu a'zamü min uhudin.*)

Cenâb-ı Peygamber buyurdu ki; (*E ya'cizü ehadüküm en ya'mele külle yevmin amelen*

⁵ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVIII, s.174, no:398; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.209; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.426, no:609; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.105, no:16859; Rûyânî, *Müsned*, c.I, s.95, no:85; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XIX, s.236, no:3737; İmran ibn-i Husayn RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.470, no:2045; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.X, s.371, no:9844.

misle uhudin) “Sizden biri her gün Uhud kadar amel yapmaktan aciz midir?” (*Kâlû*) Dediler ki: (*Ve men yestatîu zâlîke*) “Buna kim güç yetirebilir? Uhud Dağı’nın büyüklüğünde bu kadar ameli kim yapabilir?”

(*Kâle*) Cenâb-ı Peygamber buyurdu ki: (*Sübhâna’llâhi a’zamü min uhudin*) “*Sübhâna’llâh* Uhud’dan daha büyüktür. (*Ve lâ ilâhe illa’llâhu a’zamü min uhudin*) *Lâ ilâhe illa’llâh* Uhud’dan daha büyüktür. (*Va’llâhu ekberu a’zamü min uhudin*) *Allâhu ekber* Uhud’dan daha büyüktür.”

Bir tesbihin kıymetine bakın şimdi. Tesbihi gerek çekmek, gerek tesbih dualarını okumak, gerek tesbihata dili alıştıırarak envai çeşit tesbihleri söylemenin fadâiline bakın!

“— Bunların hepsi Uhud’dan daha büyüktür. Uhud bunlarla mukayese olunamaz.” buyurmuş.

Uhud burada bir misaldir, yâni kâinattan büyüktür demek.

Siz de kendinizi bu tesbihlere alıştıırın! Daima bu tesbihleri zikredin, söyleyin ki sevaplarınız çok olsun!

d. Cuma Günü Gusletmek

Beyhakî ve Deylemî, Ebû Hüreyre RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

أَيُعْجِزُ أَحَدُكُمْ أَنْ يُجَامِعَ أَهْلَهُ فِي كُلِّ جُمُعَةٍ فَإِنَّ

لَهُ أَجْرَيْنِ أَجْرُ غُسْلِهِ وَأَجْرُ غُسْلِ امْرَأَتِهِ

(هـ.ب. والديلمي عن أبي هريرة)

RE.172/3 (*E ya'cizü ehadüküm en yücâmia ehlehû, fî külli yevmi cumuatin? Feinne lehû ecreyni; ecru guslihî, ve ecru gusli'mreetihî.*)

(*E ya'cizü ehadüküm en yücâmia ehlehû, fî külli yevmi cumuatin*) “Sizden biri her Cuma helâline yakın olmaktan aciz midir? (*Feinne lehû ecreyni*) Bu takdirde onun için iki ecir vardır: (*Ecru guslihî*) Kendi guslünün ecir, (ve *ecru gusli'mreetihî*) ve hanımının guslünün ecir.”

Bu da cuma günleri ehli ile muamele-i zevciyeti icrâ ederekten ikisinin de gusletmelerini tavsiye ediyor.

Cuma günü hem hanımı hem kendisi gusletmiş olduğu halde ve nefsinin de teskin etmiş olduğu halde camiye gitsin ki, başka taraflarda gözü kalmasın.

e. Yatmadan Önce İhlâs Okumak

Ahmed ibn-i Hanbel, Buhârî ve Ebû Ya'lâ, Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan; İbn Hibbân, İbnü's-Sünnî,

⁶ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.98, no:2991; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.396, no:1598; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.349, no:44866; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.X, s.371, no:9843.

Taberânî ve Ebû Nuaym, Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan; Taberanî ve Ebû Nuaym, Ebû Mes'ud RA'dan; Beyhakî, Ebû Eyyüb RA'dan; Hatîb-i Bağdâdî,

Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷

أَيُعْجِزُ أَحَدُكُمْ أَنْ يَقْرَأَ ثُلُثَ الْقُرْآنِ فِي لَيْلَةٍ فَشَقَّ
ذَلِكَ عَلَيْهِمْ فَقَالَ يَقْرَأُ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ فَهِيَ تَعْدِلُ
ثُلُثَ الْقُرْآنِ

حم . خ . ع . عن أبي سعيد؛ حب . وابن السنن، طب . حل . عن بن مسعود؛ طب . حل . عن
أبي مسعود؛ هب . عن أبي أيوب؛ خط . عن أبي هريرة

RE. 172/4 (*E ya'cizü ehadüküm en yakrae sülüse'l-kur'âni fî leyletin? Feşekka zâlike aleyhim, fekâle: Yakraü kul hüva'llàhu ehad, fehiye ta'dilü sülüsü'l-kur'âni.*)

(*E ya'cizü ehadüküm en yakrae sülüse'l-kur'âni fî leyletin*) “Sizden biri, bir gecede Kur'an'ın üçte birini okumaktan aciz midir?

⁷ Buhârî, *Sahîh*, c.XV, s.420, no:4628; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.8, no:11068; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.357, no:1107; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XIII, s.266, no:2918; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.442, no:27535; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.131, no:974; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.101, no:211; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.168; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.207, no:10484; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVII, s.255, no:709; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.130, no:5999; Ebû Mes'ud el-Ensârî RA'dan.

(*Feşekka zâlike aleyhim*) Bu onlara ağır geldi. (*Fekâle*) Bunun üzerine buyurdu ki: (*Yakraü kul hüva'llàhu ehad*) *Kul hüva'llàhü ehad*'ı okusun! (*Fehiye ta'dilü sülüsü'l-kur'âni*) O, Kur'an'ın üçte birine muadildir.”

Tabii 10 cüz Kur'an okumak kolay değil. Sonra o zaman eshab- ı kiramın içerisinde hepsi hafız değil. Okumak bugünkü gibi kolay değil. Kur'an yazılı olarak hepsinde mevcut değil. Hafızların sayısı pek az olmakla beraber, okuyucu ve yazıcı da pek az içlerinde. Hep ezberledikleri kulaktan duymakla... Onun için gece 10 cüzü okuyabilmek hepsinin zoruna geldi, ağır geldi.

Bunun üzerine buyurdular ki:

“–*Kul hüva'llàhü ehad*'ı okuyun!”

Kul hüvallah'ı hiç bilmeyen yoktur. Onu üç defa okudunuz mu, bir hatim sevabı almış olursunuz.

Onun için, *Kul hüvallah*'ın fadâili çoktur. Bahsi gelince onları da söyleriz.

Elinden gelirse, her namazın arkasından 10 defa okumayı bırakma! Her gün 100 defa okumayı bırakma! Her gün ne kadar okuyabilirsen oku yani. Onun her okuyuşunda, üç tanesine bir hatim sevabı verilir.

Abdestli de olsan okunur, abdestsiz olduğun zamanda da okunur. Her yerde okunur, mutlaka namaz gibi camiye girmek mecburiyeti yoktur. Ağzını alıştıırırsın, evinde, dükkânında, işinde okuyabilirsin. Edep ve terbiye dairesinde, hürmetkâr olarıktan içinden:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ اللّٰهُ
الصَّمَدُ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهٗ كُفُوًا اَحَدٌ
(الإخلاص: ۱ - ۴)

(*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm. Kul huva'llâhu ehad. Allâhu's- samed. Lem yelid ve lem yûled. Ve lem yekün lehû küfüven ehad.*) [De ki: O Allah birdir. Allah sameddir. O, doğurmamış ve doğmamıştır. Onun hiçbir dengi yoktur.] (İhlâs, 112/1-4) diye okursun!

Kimse duymaz bunu. Binâen aleyh, okuduğun kadar hem sevap alırsın, hem dilin Allah'ın zikriyle meşgul olur, hem de fuzuli boş şeyleri düşünmekten kurtulmuş olursun.

f.Yüz Tesbihin Karşılığı

Ahmed ibn-i Hanbel, İbn-i Ebî Şeybe, Abd ibn-i Humeyd, Müslim, Tirmizî ve İbn-i Hibbân, Sa'd ibn-i Ebî Vakkas RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸

أَيَعِزُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَكْسِبَ كُلَّ يَوْمٍ أَلْفَ حَسَنَةٍ
يُسَبِّحُ اللّٰهُ مِائَةَ تَسْبِيحَةٍ فَيَكْتُبُ اللّٰهُ لَهُ بِهَا أَلْفَ
حَسَنَةٍ وَيَحُطُّ عَنْهُ بِهَا أَلْفَ خَطِيئَةٍ
(حم. ش. وعبد بن حميد، م. ت. حب. عن سعد)

⁸ Müslim, *Sahîh*, c.XIII, s.210, no:4886; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.180, no:1563; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.77, no:723; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.207, no:1160; *Müsnedü'l-Hamîdî*, c.I, s.43, no:80; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.45, no:9980; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.423, no:600; Sa'd ibn-i Ebî Vakkas RA'dan.

RE. 172/5 (*E ya'cizü ehadeküm en yeksibe külle yevmin elfe hasenetin? Yüsebbihu'llàhe miete tesbîhatin, feyektübü'llàhu lehû bihâ elfe hasenetin, ve yehuttu anhu bihâ elfe hasenetin.*)

(*E ya'cizü ehadeküm en yeksibe külle yevmin elfe hasenetin*) “Sizden biriniz her gün bin hasene, bin sevap kazanmaktan âciz midir, kazanamaz mı bin sevap? (*Yüsebbihu'llàhe miete tesbîhatin fe yektübu'llàhu lehû bihâ elfe hasenetin*) Yüz defa *Sübhàna'llah* derse, Allah bunun mukabilinde ona bin tane sevap verir. (Ve yehuttu anhu bihâ elfe hatîetin) Hem de bin tane günahını siler.”

Günde bir insan bin tane günah işlemez ama, demek ki nesi varsa üzerinde, dökülüyor.

g.Ahret İçin Hazırlanmak

Hennâd, Amr ibn-i Mürre Rh.A'ten rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁹

أَيْنَ الرَّاضُونَ بِالْمَقْدُورِ أَيْنَ السَّاعُونَ لِلْمَشْكُورِ
عَجِبْتُ لِمَنْ يُؤْمِنُ بِدَارِ الْخُلُودِ كَيْفَ يَسْعَى لِدَارِ
الْغُرُورِ

(هناد عن عمرو بن مرة مرسلًا)

⁹ Hennâd, *Zühd*, c.I, s.294, no:514; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.V, s.96; Amr ibn-i Mürre Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.160, no:5962; *Câmiül-Ehâdîs*, c.X, s.439, no:9993.

RE. 172/6 (*Eyne'r-râdûne bi'l-makdûri, ve eyne's-sâûne li'l-meşkûri; acibtü li-men yü'minü bi-dâri'l-hulûdi, keyfe yes'à li-dâri'l-gurûri.*)

(*Eyne'r-râdûne bi'l-makdûri*) “Allah-u Teâlâ'nın takdirine razı olanlar nerede? (*Ve eyne's-sâûne li'l-meşkûri*) Allah'ın nimetlerine şükretmek için çalışanlar nerede?”

(*Acibtü li-men yü'minü bi-dâri'l-hulûdi*) “Ben şu kimsenin durumuna şaşarım ki, ebedilik yurduna, ahirete inancı var; (*keyfe yes'à li-dâri'l-gurûri*) ahirete inandığı halde, aldanma yurdu için, dünya için nasıl da çalışıp duruyor. Yâni ahiret için hazırlanmıyor, hep dünya için çalışıyor.”

Şimdi hepimiz Müslümanlıktan dem vururuz, “Allah'ın hükmüne razıyız.” deriz ama başa gelen iptilalara dayanamayız. O zaman bir rızasızlık olur. Delirenler, akıllarını kaybedenler. Mesela malı elinden gitmiştir, dayanamaz. “Ne yapacağım?” der, bakarsın zıvanadan çıkar insanlar.

Şimdi bizim Cidde'de bir arkadaşın evi yandı da teselliye gittik, geçmiş olsun diye. Bir âdettir ya. Adam dedi ki:

“—Hiç üzülmedim!”

Altı buçuk milyonluk zararı var. Altı buçuk milyonluk zararına karşılık, “Hiç üzülmedim ve Allah bana onu göstermedi.” dedi. O yandı bitti, Allah bana onu hiç göstermedi. Çünkü ben buraya gelirken çıplaktım, hiçbir şeyim yoktu.

Allah verdi, bugün onu geri aldı. Ne üzüleceğim? Verirse yine verir, mülk onun.” dedi.

Ama bir de teselli yaptı kendisine:

“—Bizim Taif’ten, Taif’in eşrafından filanlar arabaya binmişler, geliyorlarmış. Gelirken bir trafik kazası olmuş, hepsi birden ölüvermişler. Allah’a çok şükür bizim canımız sağ yine kazanırız.” dedi.

O ölümlü kaza daha fena... Ondan teselli alıyor kendi kendine.

Allah’ın nimetleri bize hadsiz hesapsız. Hayvanlar gibi, Allah esirgeye, yiyoruz içiyoruz. Arkasına:

“—Yâ Rabbi, sana çok şükür, bunları sen verdin. Senin nimetlerine sonsuz şükürler olsun!” diyemiyoruz.

Şükrün bir dille olan kısmı var, o kolay bir şey. Asıl şükür, onu yedin, ondan bir kuvvet oldu sende, bir sağlık oldu; o sağlığı Allah’ın yolunda harcamak. Namaz kılmak lâzım geliyorsa, namazını kılacaksın! Oruç tutmak gerekiyorsa, tutacaksın! Hayr u hasenata koşmak lâzım gerekiyorsa, onu da yapabilirsen, işte o zaman Allah-u Teâlâ’nın verdiği nimetin şükrünü eda etmiş olursun. Yoksa, “Yâ Rabbi şükür!” demekle bu iş hallolmaz.

Arkasından buyuruyor:

“—O adama şaşarım ki, ahirete inancı var; ‘Evet âhiret var, inancımız da var, buradan

gideceğiz oraya, orada kalacağız.!' diyor. Hem ahirete inanıyor, hem bu dünyada onun için hazırlanmıyor, hep dünyasına hazırlanıyor.”

Teaccüb olunacak şeylerden birisi.

h.Kadınlarla Başbaşa Kalmayın!

Taberânî, Ebû Ümâme RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰

إِيَّاكَ وَالْخَلْوَةَ بِالنِّسَاءِ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا خَلَا
رَجُلٌ بِامْرَأَةٍ إِلَّا دَخَلَ الشَّيْطَانُ بَيْنَهُمَا وَلِيَزْحَمُ
رَجُلٌ حِنْزِيرًا مُتَلَطِّخًا بِطِينٍ أَوْ حَمَاءَةً خَيْرٌ لَهُ مِنْ
أَنْ يَزْحَمَ مَنْكِبَهُ مَنْكِبَ امْرَأَةٍ لَا تَحِلُّ لَهُ
(طب. عن أبي أمامة)

RE. 172/7 (*İyyâke ve'l-halvete bi'n-nisâi, ve'llezî nefsi bi-yedihî, mâ halâ raculün bi-imreetin illâ dehale's-şeytânü beynehümâ, velyezhamü raculün hınzîren mütelattihan bitînin ev hameetin, hayrun lehû min en yezhame menkibühu menkibe'mreetin lâ tahillü lehû.*)

(*İyyâke ve'l-halvete bi'n-nisâi*) “Kadınlarla bir arada yalnız kalmaktan, başbaşa kalmaktan sakın! (*Ve'llezî nefsi bi-yedihî*) Nefsim yed-i kudretinde olana yemin ederim ki, (*mâ halâ raculün bi-imreetin illâ dehale's-şeytânü*

¹⁰ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.205, no:7830; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.598, no:7717; Ebû Ümâme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.322, no:13035; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.X, s.328, no:9727

beynehümâ) bir kişi bir kadınla yalnız kalmaz ki, aralarına şeytan girmiş olmasın. (*Velyezhamü racülün hınzîren mütelattihan bi-tînin ev hameetin*) Bir kimsenin çamur veya balçığa bulaşmış bir hınzırla sıkışık durumda olması, (*hayrun lehû min en yezhame menkibühu menkibe'mreetin lâ tahillü lehû.*) o kimse için kendine helâl olmıyan bir kadınla omuz omuza sıkışık olmasından daha hayırlıdır.”

“—Sakın ha kadınlarla başbaşa kalma!”

Halvet, yani tenhalık. Kadınla tenhalıkta yalnız kalmayın!

Nefsim yed-i kudretinde olan Allahu Celle ve A'lâ'ya kalem ederim ki, hiçbir kurtuluş yoktur kimse için ki, bir kadın bir erkekle yalnız kalsın da arasına şeytan girmesin, mümkün değil. İkisini yalnız buldu muydu, şeytan hemen içeriye damlar. Ve ikisinin de içine akıtacaklarını akıtır, büyük günaha sokar onları.

Bak şimdi bunun teşbihini yapıyor:

Hınzır müslümanlarca çok kötü bir hayvan. O hınzır ki çamura bulanmış, kokmuş, pis, mülevves bir halde yani. Bir erkeğin bir kadının omzuna sürünmesi, teması, o mülevves bir halde olan hınzıra dokunmak, temas etmek, sürünmek, o kötü hayvana temas etmekten daha fenadır.”

Sebebi? Büyük günahlara sevk eder.

Yalnız şu çok acıdır ki, Mekke-i Mükerrerme'de Hacer-i Esved'i hacıların öpmesi sünnettir.

Müstehap diyenler de var; farz değildir, vacib de değildir. O bir taştır. Kolayı var, karşıdan selâmlama yapılır, o selâmlarla, istilam dedikleri, makbul olur bu. Bakıyorsun kalabalık, orayı yarıp da girip de öpemeceksin.

Bizim dün bir hacıfendi geldi de, sordum:

“--Nasıl, öpebildin mi Hacer-i Esved’i?”

“--Önümdeki adam öldü, onun ölmesi benim moralimi bozdu. Önümde bir Arap gençti dedi. Nasıl olduysa, sıkıştı demek ki... Adamın kalbi mi durdu ne olduysa, düştü öldü orada.” dedi.

Böyle hadiseler olmakta iken, kadınlarımızın da kalabalıkların içerisine sokulup onu öpmek için uğraşmaları çok yanlış! Hele dış taraftan gelen hangi memleketin kadınları ise onlar çok meraklı.

Erkeklerden daha ziyade ortalığı yarıp, oraya gitmeye çalışıyorlar. Hatta bir tanesini böyle gördüm, çok acıdım, kendi kendime ki:

“--Ne hal bizim halimiz!”

Oradaki askerin yanına durmuş. Tabi bütün başlar orada olduğu için, vücut dolu orası, boş yer yok. Adamların sırtından Hacer-i Esved’in üstüne düştü kadın. Üstünde bir incecik entari, çünkü orası sıcak memleket. Bakın tasavvur edin şimdi oradaki o hali. O Hacer-i Esved’i öpeceğim diye ne büyük günahlara girdi.

Onun için bizim hanımlarımız da hacca giderken, efendileri yanlarında olmalı! İmkânları varsa erken vakitte gitmek lazım, ya geç vakte kalmamak lazım. Tenha vakitlerde öpmesi mümkünse öper. Öpmesi mümkün değilse, karşıdan istilam etmesi, selâmlaması kâfi.

Nasıl ihtiyarlar ayakta namaz kılamayınca oturarak kılıyorlar. Oluyor ya, hastalar da öyle... Onun için erkeklerin kadınların arasına sokulmaları, kadınların da erkeklerin arasında sokulup da bu şekilde davranmaları doğru değildir.

Şimdi artık serbestlik de çok insanlarda, çekinmiyor ve sakınmıyorlar. Binâen aleyh, şimdi sakınma bize düştü, biz sakınacağız.

i. Harama Bakmaktan Sakın!

Hâkim, Büreyde RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹¹

إِيَّاكَ وَالنَّظْرَةَ بَعْدَ النَّظْرَةِ فَإِنَّ الْأُولَى لَكَ

وَالثَّانِيَةَ عَلَيْكَ

(الحاكم في الكنى عن بريدة)

RE. 173/1 (*İyyâke ve'n-nazrate ba'de'n-nazrati, feinne'l-ûlâ leke, ve's-sânî aleyke.*)

(*İyyâke ve'n-nazrate ba'de'n-nazrati*) “Harama bakmaktan, sonra tekrar bakmaktan sakın! (*Feinne'l-ûlâ leke*) Zira birincisi senin içindir,

¹¹ *Kenzü'l-Ummâl*, c.V, s.329, no:13072; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.X, s.330, no:9733.

ihtiyarının dışında olmuştur. (Ve's-sânî aleyke) İkincisi aleyhinedir.”

O bakışlar dolayısıyla, Allah esirgeye, insanlar birbirlerine yapacaklarını yaparlar. Binâen aleyh bir kere nasıl gözün ilişti ise, ikinciye iliştiirmemek için gözünü yum, çevir başka tarafa. Bunu yapamazsan, senin aleyhine olur.

Onun için Kur'ân-ı Azimüşşân'da buna emir var:

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا

فُرُوجَهُمْ

(النور: ٣٠)

(Kul li'l-mü'minîne yeğuddù min ebsàrihim ve yahfezù furûcehüm) “Mü'min erkeklere söyle ey Rasû'l-i Zîşânım, gözlerine sahip olsunlar, namuslarını korusunlar, harama kuşak açmasınlar!” (Nur, 24/30) buyruluyor.

Ondan sonraki ayette de:

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ

فُرُوجَهُنَّ

(النور: ٣١)

(Ve kul li'l-mü'minâti yağdudne ebsàrihinne ve yahfazne furûcehünne) “Hanımlara da söyle, onlar da gözlerine sahip olsunlar, haram olan yerlere, kişilere bakmasınlar; namuslarını korusunlar, namuslarını pâyümâl etmesinler!” (Nur, 24/31) diye tavsiye, iki tarafa birden veriliyor. Allah hepimizi muhafaza etsin...

Aziz kardeşler! Bu sakın ha, ne olacak demeyin. Bunlar gönlün işleridir. Bizim insanlığımız gönlümüz iledir yani ruhumuzladır. Ruhlarımızın kararmasına, füyûzat-ı ilahiye'nin üzerimize gelmesine engel olan bulutlardır bunlar.

Nasıl bulut kapladı mıydı, güneş gelebiliyor mu buraya? Gelemiyor.

Bu günahlar da bize gelecek mâneviyat feyizlerinin gelmesine mâni olan bulutlardır. Onun için bunlardan son derece sakınmak lazım! Evet namazımızı kılıyoruz, orucumuzu da tutuyoruz ama bunlara da kıymet vermezsek, kıldıklarımızdan faydalanamayız.

j.Tevbeyi Geciktirmekten Sakının!

Deylemî Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:¹²

إِيَّاكَ وَالتَّسْوِيفَ بِالتَّوْبَةِ وَإِيَّاكَ وَالْغِرَّةَ بِحِلْمِ اللَّهِ عَنْكَ
(الدَّيْلَمِيُّ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ)

RE. 173/2 (*İyyâke ve't-tesvîfe bi't-tevbeti, ve iyyâke ve'l-gırrate bi-hilmi'llâhi anke*)

(*İyyâke ve't-tesvîfe bi't-tevbeti*) “Tevbe etmeyi ileriye atmaktan, geciktirmekten sakın!

(*Ve iyyâke ve'l-gırrate bi-hilmi'llâhi anke*)
“Allah'ın sana halim selim davranacağını düşünerek aldanmaktan da sakın!”

¹² Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.388, no:1564; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.399, no:10291; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.X, s.327, no:9724.

Onun için, her gün tevbe ederiz el-hamdü lillâh, sabah da akşam da ediyoruz. Ama bu böyle dilimizin söylediği tevbe hakiki bir tevbe değildir. Hakiki tevbe, dilin söylediğini tatbik etmektir. Hareketlerini ona göre düzeltmektir. Yoksa hareketler hep bozuk olduğça, yapılan tevbeler bir sözden ibaret kalır.

“—Allah-u Teâlâ'nın halîm oluşu seni aldatmasın!” buyuruyor. Yani biz kabahat yaptıkça Allah-u Teâlâ bize ceza vermiyor. Buna aldanma! Âhiret için senin defterine onlar yazılmaktadır.

Yarın onlar senin karşına çıkacaktır. Onun için sen onları hiç unutma!

k.Kötü Arkadaştan Sakının!

Deylemî, Enes RA'dan rivayet eylemiş.

Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki:¹³

إِيَّاكَ وَصَاحِبَ السُّوءِ فَإِنَّهُ قِطْعَةٌ مِنَ النَّارِ لَا
يَنْفَعُكَ وُدُّهُ وَلَا يَفِي لَكَ بِعَهْدِهِ
(الدَّيْلَمِيُّ عَنْ أَنَسٍ)

RE. 173/3 (*İyyâke ve sâhibes-sûe, feinnehû kîr'atün mine'n-nâr; lâ yenfauke vüddühû, ve lâ yefî leke bi-ahdihî.*)

(*İyyâke ve sâhibes-sûe*) “Kötü arkadaştan sakın!”

¹³ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.389, no:1560; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.77, no:24855; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.X, s.330, no:9734.

(*Feinnehû kıt'atün mine'n-nâr*) Zira o, ateşten bir parçadır. (*Lâ yenfauke vüddühû*) Onun sevgisi sana fayda vermez. (*Ve lâ yefî leke bi-ahdihî*) Sana olan ahdini de yerine getirmez.”

Arkadaşın kötüsünden son derece sakın. Ne kadar iyi olursan ol, hatta evliyâ da olsan, arkadaşın kötüsü seni muhakkak yoldan çıkarır.

Onun için Hz Abbas olsa gerek, sormuşlar da;

“—Bir adam şöyle ibadât ü taati var ama konuştukları görüştükları de şunlardır.” demişler.

“—Neticesine bakın, o da onlara iltihak eder.” buyurmuş.

“—Fılan adam çok kötüdür, her şeyi yapıyor ama görüşüp konuştukları da sulehadır.” demişler.

“—O da netice itibarıyla o sâihlere karışır.” demiş.

Onun için, kötü dosttan son derece korkun! Kötülüklerin hududu yok tabi, bir sürü kötülük var dünyada, çeşit çeşit... Evvela namazsızlık en büyük kötülüktür. İbadet ü taati yok, namazı yok, orucu yok, şusu yok, busu yok. Namaz kılmamak, o kötülüklerin başında gelir. Onun arkasından diğer kötülükler sıralanır.

Öteki kötülüklerle beraber, o adamlarla dost oluyorsan felakettir işin. Çünkü, kötü adamla dost olmak ateşten bir parçadır. Onun dostluğundan kat'iyen istifade edemezsin!

Hiçbir zaman sözünde de durmaz. Sana, ‘Şöyle yapacağım, böyle yapacağım!’ der, neticede olmaz bir şey.

I. Hıyânetten, Zulümden ve Cimrilikten Sakının!

Taberânî, Hirmas ibn-i Ziyad RA’dan; Deylemî Abdullah ibn-i Ömer RA’dan rivayet etmiş

Peygamber SAS Efendimiz buyurdular ki:¹⁴

إِيَّاكُمْ وَالْخِيَانَةَ فَإِنَّهَا بِيُسْتِ الْبِطَانَةِ إِيَّاكُمْ
وَالظُّلْمَ فَإِنَّهُ ظُلُمَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَإِيَّاكُمْ وَالشُّحَّ
فَإِنَّمَا أَهْلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ الشُّحُّ فَسَفَكُوا دِمَاءَهُمْ
وَقَطَعُوا أَرْحَامَهُمْ

(طب. عن الهرماس بن زياد، الديلمي عن ابن عمر)

RE. 173/4 (*Iyyâküm ve’l-hıyânete feinnehâ bi’setü’l-bıtâneh, ve iyyâküm ve’z-zulme feinnehû zulümâtün yevme’l-kıyâneh, ve iyyâküm ve’ş-şuhha, feinnemâ ehleke men kâne kablekümü’ş-şuhhu, fesekefû dimâehüm ve kataù erhâmehüm.*) *Fe-inne’bne âdeme innemâ katele ehadühümâ sâhibehu haseden*

(*Iyyâküm ve’l-hıyâneh*) “Hainlikten, hıyanet etmekten sakın! (*Feinnehâ bi’seti’l-bıtâneh*) Çünkü o ne fenâ bir haslettir, ne kötü bir huydur.”

¹⁴ Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XXII, s.204, no:538; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.I, s.197, no:629; Mihrâs ibn-i Ziyad RA’dan.

Mecmau’z-Zevâid, c.V, s.422, no:9189; *Kenzü’l-Ummâl*, c.XVI, s.79, no:43900; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.X, s.340, no:9762.

(*Ve iyyâküm ve'z-zulme*) “Zulümden de sakının, sakın zulüm yapmayın! (*feinnehû zulümâtün yevme'l-kıyâme*) Çünkü o, kıyamet gününde zulümdür, karanlıklardır. (*Ve iyyâküm ve's-şuhha*) Cimrilikten de sakının, kaçının! (*Feinnemâ ehleke men kâne kablekümü's-şuhhu*) Çünkü, sizden evvelkileri helak eden, mahveden ancak cimrilik olmuştur. (*Fesekefû dimâehüm*) Bu sebeple onlar kanlarını döktüler, (*ve kataù erhâme*) ve akrabalık bağlarını kestiler.”

Şimdi bir kardeşten dinledim de, dersin mevzuuna denk geldi.

İhtiyaç sahiplerine yardım kampanyası açmışlar. Aylardan beri bu yardım kampanyasında ancak bugüne kadar 250 bin lira kadar bir para toplanmış. Ki Türkiye'nin her tarafından buna iştirak edildiği halde. 250 tane yoksula, garibe biner lira düşer. Bin lira nedir ki, bir aylık, bilemedin iki aylık yiyecek. Halbuki o adam hayattan da mahrum olmuş bir durumdadır. Ona daimî bir yardım isterken, koca memleket ancak 250 bin lirayı kaç ayda toplayabilmiş. Karşıdaki tabaka gülüyor bize:

“—İşte sizin himaye edeceğiniz güç. Ne olduğunu kendiniz gösteriyorsunuz. On para etmez adamlarsınız!” demek istiyorlar bize.

Sebebi? Beş lira, on lira yardım. E ne olur bunlarla? Bir şey olmaz.

Halbuki sefahat âlemine gelince, insanların yüz binleri gözleri görmüyor. Yüzü bini bir akşamda

harcayıveriyor. Hayra gelince sıkıyor da sıkıyor, beş lira yeter diyor.

Bu sıkılığın neticesi, ne akrabalık, ne dostluk, ne bir şey kaldı. Çünkü vermiyor, vermeyince öteki taraf da küsüyor, ayrılıklara sebep oluyor.

m. Kibirden Sakının!

İbn-i Asâkir, Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁵

إِيَّاكُمْ وَالْكِبْرَ فَإِنَّ إِبْلِيسَ حَمَلَهُ الْكِبْرُ عَلَى أَنْ لَا
يَسْجُدَ لِأَدَمَ وَإِيَّاكُمْ وَالْحِرْصَ فَإِنَّ أَدَمَ حَمَلَهُ
الْحِرْصَ عَلَى أَنْ أَكَلَ مِنَ الشَّجَرَةِ وَإِيَّاكُمْ وَالْحَسَدَ
فَإِنَّ ابْنَ أَدَمَ إِنَّمَا قَتَلَ أَحَدَهُمَا صَاحِبَهُ حَسَدًا
فَهُوَ أَصْلُ كُلِّ خَطِيئَةٍ

(كر. عن ابن مسعود)

RE. 173/5 (*lyyâküm ve'l-kibre, feinne iblîse hamelehu'l-kibru alâ en lâ yescüde li-âdeme; ve iyyâküm ve'l-hirsa, feinne âdeme hamelehu'l-hirsu alâ en ekele mine'ş-şecereti; ve iyyâküm ve'l- hasede, feinne'bney âdeme innemâ katele ehadühümâ sâhibehu haseden, fehüve aslü külli hatîetin.*)

¹⁵ İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XLIX, s.40; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.525, no:7734; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXXVII, s.181, no:40334.

(*Iyyâküm ve'l-kibre*) “Sakın ha, kibirden de son derece sakının!”

(*Feinne iblîse hamelehu'l-kibru alâ en lâ yescüde li-âdeme*) Çünkü kibir şeytanın sıfatıdır ki, Cenâb-ı Hak Âdem AS'a secde et dediği halde, “Ben ondan üstünüm!” diyerek secde etmedi.”

Hem cehlîni isbat etti, hem de Allah-u Teâlâ'nın emrine inkıyad etmediğinden dolayı kovuldu. Kibir şeytandan miras olarıktan, kimde varsa onun üzerine şeytanın sıfatlarından bir sıfat gelmiş demektir.

Günahların kökünü söylüyor: Birisi kibir. Bu şeytandan gelme. İkincisi: (*Ve iyyâküm ve'l-hirsa*. “Hırstan da son derece sakın.”

Ha şunu da yapayım, ha bunu da yapayım derken Azrail bir gün yapışır yakasına;

“—Ha şu işler de duruyor. Yâ Azrail bırak bakalım!”

Yok öyle...

(*Feinne âdeme hamelehu'l-hirsu alâ en ekele mine'ş-şecereti*)

“Çünkü hırs, Adem AS'ı yasak ağaçtan yemeğe sevk etmiştir.

Hız. Âdem de cennette yaşıyordu. Biz de yaşayacaktık belki de. Hikmet-i ilahî, ona karışmaya gelmez de. Orada o yasaklanan meyveyi yemeseydi. Cennetten çıkmasına, “Şunu yiyeyim de orada ebedî kalayım!”

hırsı sebep oldu. En nihayet, bütün cennet nimetlerinden uzak kalmasına sebep oldu. Yani hırs, sizin elinizdeki nimetlerin de gitmesine sebep olur. İki.

Üçüncüsü: *Ve iyyâküm ve'l-hasede*. “Sakın ha hased de etmeyin!”

Üç şey: Kibir, hırs, hased...

Kibir, şeytanın sıfatı secde etmedi. Hırs, Âdem AS'ı cennetten çıkardı. Hasede gelince:

(Feinne'bne âdeme innemâ katele ehadühümâ sâhibehû haseden) “Kabil’in Habil’i katletmesi de ilk hasedin eseri oldu. *(Fehünne aslü külli hatîeti)* Kibir, hırs ve hased, bütün günahların, kabahatlerin, fenalıkların kökü, babası oluyor.”

Bu üç kökten son derece sakınmak lazım: Kibir, hırs, hased... Ama insana sorarsan;

“—Yok bende kibir.” der.

Hırs?

“—Hiç yok!” der. Hased?

“—Hiç gözüm yok kimsenin malında!” der.

Ama yokla, kurtulan pek azdır.

n. Acizlerin İşini Yapmamaktan Sakının!

Ebû Nuaym, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁶

¹⁶ Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.II, s.33, no:866; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l- Evliyâ*, c.VI, s.108; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.29, no:14705; *Câmi'l-Ehâdis*, c.X, s.334, no:9745.

إِيَّاكُمْ وَالْإِقْرَادَ. يَكُونُ أَحَدُكُمْ أَمِيرًا أَوْ عَامِلًا
فَتَأْتِي الْأَرْمَلَةُ وَالْيَتِيمُ وَالْمِسْكِينُ فَيُقَالُ اقْعُدْ
حَتَّى يُنْظَرَ فِي حَاجَتِكَ فَيُتْرَكُونَ مُقْرَدِينَ لَا
تُقْضَى لَهُمْ حَاجَةٌ وَلَا يُؤْمَرُوا فَيَنْفَضُوا وَيَأْتِي
الرَّجُلُ الْغَنِيُّ الشَّرِيفُ فَيُقْعِدُهُ إِلَى جَانِبِهِ ثُمَّ
يَقُولُ مَا حَاجَتُكَ فَيَقُولُ حَاجَتِي كَذَا وَكَذَا فَيَقُولُ

اقْضُوا حَاجَتَهُ وَعَجِّلُوا

(حل. عن أبي هريرة)

RE. 173/6 (Iyyâküm ve'l-ikrâd, yekûnü ehadüküm emîran ev âmilen, fete'ti'l-ermeletü ve'l-yetîmü ve'l-miskîn, feyukâlü: Ük'ud hattâ yünzara fî hâcetik! Feyütrekûne mukridîne lâ tukdâ lehüm hâcetün ve lâ yü'merû feyenfaddü. Ve ye'ti'r-racülü'l-ganiyyü'ş- şerîfü, feyuk'iduhû ilâ cânibihî, sümme yekülü: Mâ hâcetük? Feyekülü: Hâceti kezâ ve kezâ. Feyekülü: Ukdü hâcete hû ve accilû!) (Iyyâküm ve'l-ikrâde) “Acizlerin işini yapmayacak zelil duruma düşmekten sakının! Zillet hâline düşmeyin, zelil olmayın!”

(Yekûnü ehadüküm emîran) “Sizden biriniz emir olur. (Ev âmilen) Yahut bir işin başında. (Fete'tûni'l-ermeletü ve'l-yetîmü ve'l-miskînü) Şu üçünden birisi âmirine gelir: Yetim, miskin, dul bir kadın gelir.” diyor. Bir iş için müracaat ediyor yani. Böyle bir işim var diyor.

(*Feyukàlü uk'ud hattâ yenzura fî hâcetike*)
“Otur şurada bakalım işine derler.” Oturur orada. (*Feyütrekûne mukradîne*) “Onu zelil olarak orada bırakırlar, kulak asan olmaz ona.”

Çünkü ne söyleyebilecek sözü var, ne niçin yapmıyorsunuz diyebilecek bir kudreti var. Orada bekler bekler, akşam olur. Bakar ki işini yapacak adam yok, çekilir gider.

(*Lâ tükdâ lehüm hâcetün*) “Haceti yapılmaz oturur durur orada. Hiç kulak asan da olmaz. (*Ve lâ yü'merû*) Kimseye de ‘Bakıverin yahu şunun işine!’ diyen de olmaz. (*Ve yenfaddû*) Çaresiz kalır, gider.”

(*Ve ye'ti'r-raculü'l-ganiyyü's-şerîfü*) “Bir adam daha gelir o âmire ama şerif adam, sözü geçen gani adam, zengin adam gelir.”

(*Feyük'idühu ilâ cânibihi*) ‘Buyurun efendim!’ der, ayağa kalkar, derhal ona bir yer gösterir. (Sümme yekûlu: mâ hâcetüke) Sonra, ‘Nedir arzunuz, ne istiyorsunuz, niçin geldiniz efendim?’ diye sorar.

(*Feyekûlu hâcetî kezâ ve kezâ*) “Der ki şu işim için geldim. (*Feyekûlu: İkdû hâcetehu ve accilû*) Derhal, emir verir: ‘Bu adamın işini çabuk, çabuk acele yapın!’ der.”

Sonra, ikide birde, “Oldu mu?” diye telefon eder durur. Siz bu duruma düşmeyin.

Öyleyse ne yapmak lazım? Söyleyin şimdi, bu duruma düşmemek için ne lazım? Bugün

hepimizin düştüğü bir durumdur bu. Bu durumdan kurtulmanın çaresi nedir?

Allah hepimizin yardımcısı olsun...

o. Hadisleri Doğru Nakledin!

İbn-i Mâce ve Hâkim, Ebû Katâde RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁷

إِيَّاكُمْ وَكَثْرَةَ الْحَدِيثِ عَنِّي فَمَنْ قَالَ عَلَيَّ فَلْيَقُلْ
حَقًّا أَوْ صِدْقًا وَمَنْ تَقَوَّلَ عَلَيَّ مَا لَمْ أَقُلْ فَلْيَتَبَوَّأْ

مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ

(ه.ك. عن أبي قتادة)

RE. 173/7 (*İyyâküm ve kesrete'l-hadîsi annî, femen kâle aleyye felyekul hakkân ev sıdkan, ve men tekavvele aleyye mâ lem ekul, felyetebevve' mak'adehu mine'n-nâri.*)

(*İyyâküm ve kesrete'l-hadîsi annî*) “Benden, çok hadis nakletmekten sakının! (*Femen kâle aleyye felyekul hakkân ev sıdkan*) Her kim benden bir şey naklederse, hak veya doğru söylesin. (*Ve men tekavvele aleyye mâ lem ekul*) Kim, benim söylemediğim şeyi, söyledi diye bana isnad ederse, (*felyetebevve' mak'adehu mine'n-nâri*) ateşten oturacağı yeri hazırlasın!”

¹⁷ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.40, no:35; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.297, no:22591; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.89, no:237; Hennâd, *Zühd*, c.II, s.639, no:1388; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.381, no:1531; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VIII, s.573, no:26768; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.195, no:380; Ebû Katâde RA'da.

Bu hadis nakilciliği çok mühim bir derstir. Mesela buradan dinliyorsunuz, başka hocaefendilerden dinliyorsunuz. Biri, gerek cümlesini, gerek kendi mânâsını başka tarafa çekerse, eksik veya fazla söylerse, bunların hiçbirisine Peygamber SAS müsaade etmemiş.

Tamamıyla hiç eksiksiz zapt edebiliyorsan, o eksiksiz olarak zapt edebildiğini nakledersin. Eğer tam mânâsı ile nakledemiyorsan, ya eksiktir ya fazladır; buna cevaz yoktur.

Peygamber SAS böyle dedi diyerek, söylemediği şeyi söyleyenler, cehennemdeki yerlerine hazırlansınlar. Ona göre konuşsunlar.”

p. Mazlumun Bedduasından Sakının!

Simeveyh ve Hâkim, Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁸

يَا كُمْ وَدَعْوَةَ الْمَظْلُومِ وَإِنْ كَانَتْ مِنْ كَافِرٍ فَإِنَّهُ
لَيْسَ لَهَا حِجَابٌ دُونَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ

(سمويه، والحاكم عن أنس)

¹⁸ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.153, no:12571; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.97, no:960; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.381, no:1532; Taberânî, *Dua*, c.I, s.393, no:1321; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.V, s.128, no:1124; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Lafız farkıyla: Buhârî, *Sahîh*, c.II, s.864, *Mezâlim* 51/10, no:2316; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.50, *İman* 1/7, no:19; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.368, no:2014; Neseî, *Sünen*, c.V, s.55, no:2522; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.568, no:1783; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.233, no:2071; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.185, no:3292; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.901, no:7616; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.38, no:75; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.X, s.356, no:9804.

RE. 173/8 (*İyyâküm ve da'vete'l-mazlûm, ve in kânet min kâfirin; feinnehû leyse lehâ hicâbün dûna'llâhi azze ve celle*)

(*İyyâküm ve da'vete'l-mazlûm*) “Mazlumun bedduasını almaktan şiddetle sakının, çekinin! Mazlumun bedduasını almayın! (*Ve in kânet min kâfirin*) Eğer o mazlum gâvur bile olsa...”

Mazlum, zulme uğrayan kimse. Mazlum olan insan gâvur da olsa onun bedduasından sakının! (*Feinnehu leyse lehâ hicâbün dûna'llâhi azze ve celle*)

Çünkü o dua ile, Aziz ve Celîl olan Allah- u Teâlâ Hazretleri arasında bir mânî, bir perde yoktur.”
Dua doğrudan doğruya Allah’a ulaşır. Allah da mazlumun yanında yer alır. Zulmü sevmez, zâlîmi fecî şekilde cezalandırır.

Şimdi hepimiz Allah’ın kuluyuz. Allah yalnız müslümanların rabbi değil, bütün mahlûkatın sahibidir.

Rabbü'l-âlemîn, alemlerin rabbidir. Binâen aleyh o beğenmediğimiz gâvur da Allah’ın kulu, onu da Allah yaratmıştır. Binâen aleyh ona zulüm yapılmasını da istemez Allah...

Zulmedildiği takdirde;

“—Yâ Rabbi, bak şunların bana yaptığına?” dediği vakitte, Cenâb-ı Hak zalimlerin cezasını verir kendisi.

r. Günahı Küçük Görmekten Sakının!

Ahmed ibn-i Hanbel, Taberânî ve Ziyâü'l-Makdîsî, Sehl ibn-i Sa'd RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁹

إِيَّاكُمْ وَمُحَقَّرَاتِ الذُّنُوبِ فَإِنَّمَا مَثَلُ مُحَقَّرَاتِ
الذُّنُوبِ كَمَثَلِ قَوْمٍ نَزَلُوا بَطْنَ وَادٍ فَجَاءَ ذَا بَعُودٍ
وَجَاءَ ذَا بَعُودٍ حَتَّى حَمَلُوا مَا أَنْضَجُوا بِهِ خُبْزَهُمْ.
وَإِنَّ مُحَقَّرَاتِ الذُّنُوبِ مَتَى يُؤْخَذُ بِهَا صَاحِبُهَا
تُهْلِكُهُ

(حم. طب. ض. والرويانى عن سهل بن سعد)

RE. 173/9 (*İyyâküm ve muhakkarâti'z-zünûb, feinnemâ meselü muhakkarâti'z-zünûbi kemeseli kavmin nezeli batne vâdin, fecâe zâ biùdin, ve câe zâ biùdin, hattâ hamelû mâ endacû bihî hubzehüm; ve inne muhakkarâti'z-zünûbi metâ yü'hazü bihâ sâhibühâ tühlikhu.*)

¹⁹ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.331, no:22860; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.165, no:5872; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.219, no:7323; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.II, s.129, no:904; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.456, no:7267; Ramhürmüzî, *Emsâlü'l-Hadîs*, c.I, s.105, no:67; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.380, no:1527; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.314; Sehl ibn-i Sa'd RA'dan.

Lafız farkıyla: Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.402, no:3818; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.212, no:10500; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.XI, s.184, no:20278; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.369, no:10203; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.309, no:17462; *Câmiü'l-Ehadîs*, c.X, s.359, no:9813.

(*lyyâküm ve muhakkarâti*'z zünûb) “Aman günahların küçümsenenlerinden sakının!”

Günahların ufakları var ya, muhakkarâti'z-zünûb dediği yani hiç mesafesinde. Mesela bakışları söyleyelim şimdi. Bakışlar, adam ne olacak, bakıveriyoruz. *Muhakkarât*. Yahut buna benzer, mesela sigarayı da onun arasına sokabiliriz. O da muhakkarâttandır, yani hiç mesabesinde olan günahlar.

(*Feinnemâ mesele muhakkarâti*'z-zünûbi) “Bu ufak günahlar şuna benzer ki, (*kemeseli kavmin nezelû batne vâdin*) bir cemaat yolcluk esnasında bir vadiye konaklamışlar. (*Fecâe zâ biûdin, ve câe zâ biûdin*) Herkes dağılmış birisi bir odun getiriyor, ötekisi bir şeyler toplamış getirmiş. (*Hattâ hamelû mâ endacû bihî hubzehüm*) Koca bir yığın odun olur. Onları yakarlar, kafiledeki yolcular ekmeklerini pişirirler, yemeklerini hazırlarlar, yerler.”

İşte o ufacıklardan oldu bu. İşte o ufacıklar toplanınca bak büyük bir ateş meydana geldi. De, buna diyorlar da. Şimdi kıvılcım var ya, çakmaktan çıkan kıvılcımlar sigarayı yakıyor işte. Şerâre diyorlar, kıvılcımdır elektrikten çıkıyor, evi yakıyor. Kapalıçarşı'nın yanmasına da kontak diyorlar mesela. O cereyan kıvılcımları yakıyor ortalığı. Ufak bir şey ama koca bir memleketin yanmasına, koca bir mahallenin yanmasına, koca bir evin yanmasına sebep oluyor. Nedir, ufacık bir kıvılcımdır.

Günah da böyledir, insanların bütün âmâlini yakmasına sebep olur. Onun için günah ufaktır

diye onu önemsemezlik yapma! Ufağından kaç ki, büyüğüne hiç yanaşmayasın. Ufağından korkmazsan, büyüğünü de yaparsın sonra.,,

Allah cümlemize affetsin de tevfikatı samedâniyyesine mazhar eylesin...

Şimdi buradan çıkan bir ders:

Allah-u Teâlâ'yı sevmek lâzım. Allah-u Teâlâ'nın sevgisi, ona olan hürmet ve saygının neticesidir. Hürmet ve saygısı ne nisbette ise, Allah'a karşı sevgisi de o kadar olur. Allah-u Teâlâ'dan korku, haşyet yok ise, sevgi yalandan ibarettir.

Binâen aleyh, Allah-u Celle ve A'lâ ki kâinatın sahibi, varlıkların sahibi, hepimizin sahibi. Âhirette cennet nimetleriyle

bizi in'am edecek, cennetlerine koyacak varlık sahibi olan Hz. Allah'ı sevmek hepimizin hakkı iken, günahlardan korkmak suretiyle havf u haşyet sahibi olmak da hepimizin vazifesidir.

Burada ne yaparsan, Allah seni görüyor, biliyor ve bu senin defterine geçiyor. Teypler bugün nasıl hadiseleri zabt ediyorsa, vücut teypleri de onları zabt ediyor. Vücut teypleri, içerimizdeki ruh onları zabt eder. Yarın (*ikra' kitâbek*) "Oku kitabını!" dendiği vakitte, bu eller bu ayaklar hepsini söylerler ve şهادet ederler.

Diyeceksin ki:

"—Nasıl söylüyorsun sen?"

"—Ne yapayım, söyleten söyletiyor." diyecek.

Bugün bir tahta parçasına insan söyletebiliyor da, radyo dediğimiz şeyler neden ibaret mesela; şu maddelerden ibaret... Bu maddeler bugün gözümüzün önünde konuşurken, Allah insanın azalarını konuşturamaz mı?

Allah-u Teâlâ'nın kudreti bunu bizim içimize koymuştur. Bu içimizde mütemadiyen geceli gündüzlü işliyor, pili de içinde, cereyanı da içinde... Bütün hadiselerimizi de alıyor oraya.

Onun için, sabah ve akşam istiğfar eder yalvarırsak, candan tevbe edersek onlar silinir; yarın karşımıza tertemiz olarak çıkar.

Onun için hem istiğfarımızı yapalım, hem de bu hiç mesabesinde olan günahlardan da son derece sakınmak suretiyle, Allah sevgisinin içimize girmesi için ve Allah-u Teâlâ'ya olan hürmet saygı ve ta'zimimizin de son derecede güzel olması için Cenâb-ı Hak cümlemize tevfik buyursun, ihsan buyursun, in'am buyursun...

*Sübhâne rabbike rabbi'l-izzeti ammâ yesifûn...
Ve selâmün ale'l-mürselîn... Ve'l-hamdü li'llâhi
rabbi'l-âlemîn... El-fâtihah!*

Mehmet Zahid Kotku

İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

